

„Egerben is ragyognak csillagok”

Nagy L. Éva beszélgetése Nagy Zita festő, grafikus, selyemfestő és költővel

Abban a szerencsés helyzetben lehettem, hogy vendégem volt ez a szép, tehetséges és mégis olyan szerény leány, Zita, Egerből. Megkértem, hogy beszélgetésünk egy részét hadd osszam meg Önökkel.

– **Megkérek, mutakozz be az olvasóknak!**

– Mindenekelőtt, nagyon szépen köszönöm a megtisztelő meghívást, jóleső érzés és gazdag élmény volt a kiváló alkotókból álló közösségekben lenni a gyönyörű Kecskeméten, külön hálával az őszinte és baráti fogadtatásért!

Egerből érkezhettem hozzátok, amely szülővárosom, iskoláimat is ott végeztem. Bár nem az én érdemem, de nem titkolt apró szelete volt a gyermeki büszkeségnek felnőni abban a kis vidéki városban, amit ismertté sokaknak kötelező olvasmányuk tett. Dacára, hogy szívesen és sokat utazom, ha egy-egy helyen az emlékek hirtelen tornyosulnak és árnyékolnak, továbbállok, hogy idegen, más tájakon járjak, tágabb tekintet, viszonyítási alapokat, ihlető impulzusokat gyűjtve, de a kiindulópontot nem felejtve. És míg másoknak ismeret, történelem vagy földrajz, nekem első illat és hang, első szín és íz és minden elsősége marad.

A furcsa létben valamiért úgy történt, hogy a valóságot mindig mélyen megélve, szenzitíven megfigyelve, összes élménynyomat eltárolva, egészen apró koromtól, a művészet területén leltem azt a szükséges többletet, amitől számomra megfoghatóak a mindennapok. 10 évesen kezdtem az általános iskola mellett, délutánonként helyi művészeti iskolákba járn, inkább még csak szórakozásból, semmint valamiféle céltudatosságtól felvértezve. Később az egeri Dobó István Gimnáziumban érettségiztem, a további festészeti és irodalmi tanulmányaimat Egerben és a Bécsi Egyetemen folytattam, hobbi-és kurzusszinteken kiegészítve közeli érdeklődéssel, a filozófiával és a pszichológiával.

Amellett, hogy születünk valamilyen alapérzékkel, bázisjellemmel, én rengeteget köszönhetek a körülményeknek is, amelyek nem elnyomták, hanem felerősítették bennem ezeket. Meghatározó befolyás volt, hogy fogékony életkorban, életem első 8 évében, városi gyerek létemre falun tölthettem az időm nagy részét anyai nagyszüleimnél, Szentistvánon. Ez aprócska község Egertől alig 30 kilométerre, ahol két unokabátyámmal nevelkedhettem a legnagyobb függetlenségben, zavartalan-ságban és jóindulatú, kitartó emberektől körülvéve. Nagyszüleim dolgos munkával mindent maguk termeltek meg, átadva nekünk is egy hagyományosabb életterre

nyitott, ember- és természetközeli szemléletet, az élővilág tiszteletét, de legfőképp a mérhetetlen önállóságra és végtelen szabadságra való igényt. Ezek után az iskolában is nehezen igazodtam a korlátokhoz, szegény tanáraink bosszúságára, szabadon értelmeztem a csengetési rendet, a feladatokat, az egyenloimit és a csoportmunkákat. De kárpótlásképp, amiben egy aprócska alkotópotenciált is láttam, abban – idő- és energiamennyiséget nem sajnálva – a maximumra törekedtem, sikerekkel meghálálva, ha a saját utamon engedtek.

– **Kitől örökölted a tehetségedet, a szép iránti vonzalmadat, humán beállítottságodat? Jaj, és a szépségről, bájról, kedvességről nem is beszéltem. Erre szegény nagymamám, azt mondta hajdanán: „Az Isten jókedvében teremtette”. Bizonyára így is van. Szeretném, ha mesélnél a szüleidről is.**

– Nagymamámmal sok szép időt töltve tőle tanulhattam, hogy mindig meg kell próbálni kedvesen viszonyulni mindaddig, amíg az ellenkezőjére okot nem adnak, és hogy képességeinkre jó érzéssel, de szerénységgel tekintünk, mert az elbizakodottság a fejlődés és az apró örömeik mézárója. Külsőre egy törékeny nő volt, de hatalmas belső erővel, amely számos és legnagyobb családi tragédiái után is képessé tette fáradhatatlan kedvességgel fordulni mások felé, vidámnak és örök biztos pontnak lenni az én életemben is.

A humán beállítottságot édesanyámtól örököltem és kaptam, ő középiskolai magyar-, orosz- és némettanár, emellett a zene- és vizuális művészet rajongója, évről évre pedig a magyar nyelv és irodalom érettségi tételét kidolgozó könyvei jelennek meg. Az, hogy az alkotással foglalkozhatok, leginkább az ő érdeme, művészpályám állandó biztos támasza, a kezdetektől értőn fogadta tevékenységemet, és hőiesen helytállt legádázabb lázadásaimban, öntörvényű attitűdjeimben is.

Az irodalom szeretetét hamar átadta, óvodásként, ha éppen beteg voltam, de neki tanórát kellett tartania, hát ott ültem én is a hátsó padsorokban. Így korábban ismertem meg az ókori mítoszokat, Örkény egypérségeit és Arany *Híd-avatás* balladáját Zichy Mihály lüktető rajaival illusztrálva, mint például a Hófehérkét. Esti történetek is a középiskolai szöveggyűjteményből kerültek felolvasásra, képekönvként pedig a *Tretjakov Képtár* albumát lapoztuk, amit még gimnáziumi éveiből, a moszkvai (öszöndíj) útjáról őrzött. Határozott értékrendjével, hatalmas munkabíráásával, tele mindig lelkes, másoknak is jutó energiáival és elhivatottságával egy még természetes és tökéletes környezetet igyekezett teremteni nekünk. Hogy a képzelőerő se kényelmesedjen el, ítéletében az elektronikus médiumoknak sokáig otthon nem is volt helye, egyedül a lemezjátszó kapott kegyelmet, a könyvespolc pedig egyre terebélyesedett. Paradox módon ezekben az években mégis külön dicsőretekkel sikerült végezni az informatikát, amely egyik „vadhajtasos” érdeklődésem, ahogy a futurista művészek is megteremtették a maguk gépkultuszát, megnyugtat a technikai eszközök érzelmmentessége, logikája, a

következetessége, és lenyűgöz a létrejöttükben játszó végtelen emberi alkotóképesség, kreativitás. Műszaki végzettséggel egyébként és a festés, rajzolás, fafaragás remek kezűességével apám rendelkezett, de ő már kisiskoláskorom óta nem tartja velünk a kapcsolatot, ennyit talán véletlenül mégis rám hagyott. Felnőni végül öcsém, édesanyám és az ő második férje mellett sikerült, aki ügyvéd, tehát ő is human területen, de azért realisabb, gyakorlatiasabb talajokon mozog.

Sokat köszönhetek még édesanyám testvéreinek is, ők szintén nevelői, pedagógusi pályát választottak, és mindig nagy szeretettel, odafigyeléssel vettek körül. Nővére, az én keresztanyám, aki sajnos már nem él, különösen jó kezűességgel és áldott alkotófantáziával rendelkezett, rengeteg idejét rám szánva, elleshettem a „titkokat”. Az ő fia, unokabátyám pedig a Nietzsche-írások töretlen szeretetét alapozta meg nálam azóta, hogy elsőként 14 éves koromban megajándékozott *A vidám tudomány* című művel.

– **Milyen pályát választottál? Jelen pillanatban miből élsz?**

– A számomra egyik legszívesebben olvasott regényben, Reviczky Gyula *Apai örökségében*, annak is a második változatában, hangzik el a hérakleitoszi bölcelet kisebb módosulással; az ember jelleme az ember sorsa. Ebből kilépni nemigen lehet, de nem is igen érdemes. Én is igyekeztem a habitusom és a lehetőségeim szerint választani. Nekem például nagyon fontos kritérium volt az, hogy időben és térben mobil maradhassak, így kerülőutak és kipróbált kalandozások után végül a festéshez tértem vissza, de már kibővítve a palettát a szélesebb körben igényelt selyemfestett dolgokkal. Selyemfestésből néha kisebb tanfolyamokat is tartok gyerekek vagy felnőttek részére. Kiegészítésképp pedig weboldalakkal foglalkozom, amiből most pont egy kézműves oldal tervezete van függőben.

– **Elmondom, hogy kaptam tőled egy csodaszép kendőt ajándékba. Mint megtudtam, ez a két kezed munkáját dicséri. Kérlek, meséld el, hogy hogyan készül el egy ilyen selyem kendő avagy sál?**

– Amikor a selyem hosszú útja során hozzám kerül a beszállítótól, akkor még egy teljesen tiszta fehér alap tele kívánczó lehetőségekkel, nyílt terepe a fantáziának. Az igazi selyemanyag magas fényű, jó nedvszívó, tapintására pedig finom, lágy esésű, és ezeknek megfelelően nagyon érzékeny is. Első lépésként óvatosan kifeszítem egy üres keretre úgy, hogy majd a festés során szilárd felületet ne érjen az anyag.

Maga a festési technikája hasonlít a hagyományos festészetben ismert akvarellekhez: sebesen futó, híg vízbázisú, egymásba szépen összefolyó és gyorsan száradó festéket használok. Ezek egészen a száradásukig „mozognak”, terjednek az anyagon, ezért minden darab teljesen egyedi, ugyanúgy egyik sem ismételhető meg. Az eltérő színű rétegek nem fedik le egymást, javításra és átfestésre ennél a technikánál nincs lehetőség.

A motívumok határvonalait kontúrral viszem fel, ez tartja a festéket mintán belül, háttér esetében mintán kívül. De készülnek ábra nélküli, csak színes kendők, sálak is. Ha csak színes selymet szeretnénk, nem szükséges kifeszíteni az anyagot, hanem nedvesen, alakzatokba gyűrve is felvihetjük az összeillő színpárokat, és hagyjuk, hogy egymásba olvadjanak, szép átmeneteket létrehozva. Ezt a valamivel kevésbé bonyolult technikát alkalmazzuk a fent említett tanfolyamokon is, mert a kezdőknek is sikerélményt ad, egyes végeredmények szoktak születni.

Utolsó fázis a fixálás. Ezután a festett anyag mosható, hordható, használható, a festék már nem oldódik ki. A rögzítés a kisebb színes mintáknál, ahol a háttér fehér, vasalóval történik, az összes többinél viszont gőzöléssel. Az utóbbi többbórás folyamat, fantasztikus eredménnyel a végén, ugyanis felerősíti, kihangsúlyozza a selyem alaptulajdonságait, de nagy odafigyelést igényel, mert a túl erős gőz megbontja a festéket, a túl gyenge pedig nem rögzíti rendesen, így a művelet közben rendszeresen kell ellenőrizni.

Nehézségével és improvizációjával együtt nemes technika a selyemfestés, különleges, egyedi öltözékek, képek alkothatók vele. A munkafolyamata a jóleső kifáradás mellett nagyon nyugtató is tud lenni, még ha kicsit idegesebben is kezdek neki, a nagyfokú kézbiztosság és koncentráció – amit igényel – óhatatlanul is ellazít, akár egy művészetterápia.

– Szeretném másoknak is ajánlani ezt a csodás egyedi darabokat, hogy juthatnának hozzá az ismerőseim, avagy az olvasók?

– A legrövidebb, bárholnan elérhető út a www.nagyzita.com weboldal, ahol megtalálhatóak a selyemfestett alkotásaim, ezekhez kötődően a weblapkapcsolat részén bárki írhat nekem vagy közvetlenül a z.zitanagy@gmail.com e-mail címen kereshet.

– Tudom, hogy ez a selyemfestés közel áll a végzettségedhez, hiszen képzőművészetit végeztél, festesz, grafikákat készítesz. Melyiket milyen gyakorisággal teszed? Vannak-e kedvenc témáid?

– A festményekhez, grafikákhoz fűz az első szerelem, és csak ezek mellé, ezekre építkezve érkezett a selyemfestés, kíváncsiságtól, kísérletező kedvtől vezetve, kitágítva kicsit a lehetséges alkotófelületek választékát. Így párhuzamosan igyekszem mind a háromnak helyet és időt adni, bár mennyiségi végeredményükben végül csalókák lesznek, mert egy-egy selymet hamarabb el lehet készíteni, mint festményt vagy a grafikát. Azért vannak szinkronban jelen, mert nagyon változó, hogy éppen melyikhez van ötletem, hangulatom, illetve a megrendelések is befolyásolják, mit kell éppen előrevennem, de a leblokkolás, alkotóválság is megtekeri olykor a maga fonalát.

Festményeknél, grafikáknál kedvelt témáim a modern kor és a társadalom egyénre mért újfajta lehetőségeivel érkező újfajta elidegenedései, ezekkel járó előnyei, hátrányai, a kívül-belül létezésnek a kérdései, az önszabadság. Filozófiájá-

ban kicsit egzisztencialista, individualista és életfilozófiai háttérrel. De az írással való baráti kapcsolatomban nagyon szívesen reflektálok irodalmi alkotásokra is vizuálisan, örömmel halászatok az ókori mítoszok (pl. Sziszüphosz), különböző népek legendáinak (pl. a hamelni patkányfogó) és a kortárs művek megannyi mirákulumból, bármelyiket, amelyik intenzíven megragad.

Festési technikában az akciófestészet áll hozzám közel, az úgynevezett dripping (csorgatásos-csöpögtetéses) módszerrel hirtelen, lendületesen felvitt festékrétegek megfelelő karakterrel látják el a képeket. Dinamikát és mozgást kölcsönöznek nekik, energikus, ritmusos, erős kölcsönhatással a munkafolyamat alatt és után, észrevétlenül leszünk a kép része.

Selyemfestésekben a tiszta színes árnyalatok egymásba simuló táncát szeretem, néha akár csak úgy önmagában. De ha mintát festek, akkor legszívesebben a népi motívumokat (pl. matyó, palóc, kalocsai) vagy a szülővárosomra, Egerre jellemző jelképeket (pl. szőlő) és a számomra vonzó víztémát (hajók, halak, horgonyok stb.) hívom életre. A népi motívumokhoz egyébként most kegyes az idő, a divat újjáélesztette őket, széles körben népszerűek a határokon innen és túl is. Ettől függetlenül, a matyó mintát nekem a legkedvesebbé, szívre simulóvá mégis a személyes vonatkozás teszi. Szentistván, a falu, ahol nagymamám élt, ahol három lányát is felnevelte, és ahol én is valaha olyan boldog és felhőtlen lehettem, Tard és Mezőkövesd mellett a három matyó település egyike. Ott is kialakult a csak arra a tájegységre jellemző, a matyón belül is elkülöníthető, az úgynevezett szentistváni matyóváltozat. Nagymamám lelkesedett ezekért a mintákért, és nagy mestere volt annak, hogy a házban lévő dolgokat, törülközőket, párnákat, takarókat ezzel hímezze ki, díszítse fel. A mai napig őrizzuk ezeket az alkotásait. Én a selyemfestéssel csak 2012-től kezdtem el foglalkozni, beépítve ennek művészetébe a szentistváni matyó forma- és színvilágát, de ezt sajnos nagymamám már nem élte meg. Így minden selyem, amelyet szentistváni matyóval festek, az ő emlékének szól, örök tiszteletként, köszönetként.

– **Mire és milyen anyaggal készülnek alkotásaid, ha nem selyemre festesz?**

– A grafikához, akvarellekhez, kollázs- és montázsképekhez alapot a papírfajták széles, színes kínálata nyújt (pl. akvarellpapír, műszaki rajzkarton, nyomópapír stb.), ezekből válogatok, és ezeket váltogatom. Leggyakoribb segítségem közülük a műszaki rajzkarton, a maga univerzális tulajdonságaival.

A festmények többségét azonban vászonra készítem, ehhez a legjobb egy tiszta, sűrű szövésű pamutanyag, fehér vagy világos színben, amelyet használat előtt festékekkel még le is alapozok. Bár még csak egyszer-kétszer használtam, de a vastag, ritkább szövésű zsákvászon is jó alapja a festékeknek, érdekes és érdes, játékos felületek jönnek létre a segítségével.

Festékként az akrilfesték a kitartó kedvencem, tulajdonságaiban az olajfesték-

hez hasonló; jó fedőképességű, szép, erőteljes színekben pompázik, száradás után újraoldhatatlan, tartós, különböző felületeken (pl. papír, fa, textil) jól megtalálja a helyét, és nagy előnye az olajjal szemben, hogy vízbázisú.

Ritkán még farostlemezekre vagy kezeletlen fatáblákra is festek, ezeknél szeretem, hogy vastagságuk miatt kicsit kiemelkednek a térből, így eleve masszívan is tartják magukat, kifeszítést nem igényelnek. És még jó illatuk is van.

– **Volt-e már kiállításod? Ha még nem, bizonyára szeretnél egy kiállítást a munkáidból?**

– Igen, 2001 óta szerepelek csoportos kiállításokon, ezek közül az egyik legfontosabb a Középiskolások II. Országos Képzőművészeti Kiállítása (2003) volt, majd később egyéni, önálló kiállításokon (DunaPart, West End Office Center Budapest, 2010; Imola Eger, 2013) is prezentálhattam a munkáimat. A legutóbbin már a selyem festett kendők és sálak is bemutatkoztak.

Ha minden jól megy, egy majdani kiállításra a fekete-fehér-szürke sokvonalas tollrajz grafikáimból tervezek egy teljes egész, összefüggő sorozatot, illetve idővel a népi motívumos selyemdolgok kelnének útra külhoni magyar intézményekbe, népszerűsítve, ismertetve a kultúránkat, de ezek gyakorlati megvalósítása még távolabb jár, az egyelőre sovány kiállításanyagunkhoz bőven van még festeni-valóm.

– **Szoktál e festőtáborba menni? Ha igen, hol jártál ez ideig? Ha viszont még nem, akkor terveid között szerepel-e?**

– Már az általános iskola felső tagozatában a nyarakból egy-két hetet festőtáborban tölthettem, akkor még Egerben vagy a környékének számító Noszvajon. Ezeket akkori tanáraimnak köszönhetem, akik mindig – egész éves lelkiismeretes munkájuk mellett is – megszervezték és lebonyolították a táborokat. A kezdetektől biztos kezekben voltam, szeretettel emlékszem vissza és sokat köszönhetek Bernáth Imrének, Kühnének Fekete Máriának és Ferenc Tamásnak, akik nemcsak tehetséges és egyedülálló alkotók, de értő művészetpedagógusok is. Rengeteg lehetőséget, nyílt szemléletet kaphattam tőlük. Később a közeli hegyek varázsoltak el, a Bükk-vidék tájain és a Mátrában festőtáboroztam úgy, mint a víz-esésillatú Lillafüreden, József Attila *Ódájának* festői szülőkörnyezetében vagy a nevének utolsó tagjában megegyező Mátrafüreden. De ezek már mind régen voltak. Még egy balatoni festőtáboron gondolkodtam, mert az ottani táj és atmoszféra hihetetlenül erős, nem utolsósorban a környék jelentős művészközösségek otthona. Ámbár ez majd még elválik, az igazság az, a nagy vizekkel gazdagított vidékek számomra a legvonzóbbak – legyen az tó, tenger, folyó – minden figyelmemet lekötik, és egyedül csatangolva szeretem felfedezni őket vagy kihasználni a víz adta lehetőségeket. Így a Balatonnál járva is mindig valami érzélem és gondolatgazdag vitorlázás lesz a dologból, ahol inkább csak begyűjtöm és későbbre raktározom

az élményt, az ihletet. Ezt a vízszelmet letagadni sem tudom, apró motívumai öntudatlan úsznak bele hol a festményeimbe, hol a selymekre, hol az írásaimba.

– **Most pedig térjünk át a számomra oly kedves versírás rejtelmekre. Nem titok, hogy a tollforgatás mestere is vagy. Legutóbb az *Agria* folyóirat hasábjain olvashattuk verseidet. Mióta írsz verseket?**

– Kisebb verselgetések, rímelgetések, szójátékok kiötlésével már gyermekkoromban szórakoztattam magam, de akkor a költészet még inkább más alkotók műveinek – a kortárs és a klasszikus lírából egyaránt – olvasásával, hallgatásával, szavalásával volt vendége a mindennapjaimnak, így ismerkedtünk mi össze. Komolyabban foglalkozni vele és konkrét, saját verset írni olyan 14 évesen kezdtem, bár ezek is elég kezdetlegesek voltak, de kicsivel később, a gimnazista éveim során és utánuk is, már irodalmi pályázatokat nyertem a versekkel. Ezekből minden évre jutott egy-kettő, és bár én soha nem találtam őket elég jónak, számomra nagyon jóleső érzést és félfő bizonytalanságomban bátorító megerősítést jelentettek a szakmailag értők, tapasztaltak elismerései.

– **Hogyan jött az ötlet, hogy versebe öntsd gondolataidat? Kik látták, értékelték, és biztattak a versírásra?**

– A költészet és az irodalom egészen különös és ösztönös vonzása révén a már gyerekként megismert szeretet és tisztelet minden csodával írt gondolat iránt. A sok-sok mű után úgy éreztem, ha az ember önmagával és a világgal való legmélyebb viaskodásaiban segíthet a vers olvasása, akkor biztos az írása is. Persze az első verseket azért nagyon szégyenlősen, személyesen senkinek meg nem mutatva, csak úgy arctalanul küldtem be életem első irodalmi pályázatára, mert a kíváncsiság és az önhatárfeszítés miatt bennem is munkált. Akkor történt, hogy az írásaimat először díjazták is. Ez nálam minden bizonnyal döntőpont volt, amely pozitív végkicsengésével folytatásra, továbbfejlődni akarásra sarkallt. Így sokat köszönhetek az akkori zsűrinek, közülük is rengeteget dr. Kődöböcz Gábor tanár úrnak, aki azóta is teljes szívvel, töretlen hitével és biztos szakértelmével segíti az utamat, szüntelen megerősítéseivel és baráti dicséréteivel ösztönöz, az *Agria* lapjain mindig helyet ad, mindezekért végtelen hálával tartozom, és máig sokat jelent, hogy egykor a tanítványa is lehettem Egerben. Motiválására próbáltam ki különböző versformákat is, mint a haiukut, a szonettet, szabadverseket vagy éppen az esszéírásokra tett ötletes témajavaslatait. Fontos támaszom még Csatáné Bartha Irénke költő gondos pártolása, tapasztalt, hasznos tanácsai, és hálás vagyok, hogy irodalmi rendezvényein engem is a szerzők soraiba válogat. Mindketten korábbról már a *Montázsmagazin* olvasóinak is ismerősek lehetnek.

– **Mennyire vagy termékeny költő? Milyen gyakran lep meg az ihlet?**

– Az ihlet cseles, bejelentés és várakozási idő nélkül csörtet, jól fogalmaztál, hogy meglep. Ha úton vagyok vagy csak otthon, egyedül vagy társaságban, és valami szín

vagy illat, egy ismerős vagy ismeretlen hely, arc vagy bármi más hatására, de felébred egy érzés, és gondolatláncra fűzi magát, vagy ha az éjszakai sötétben meghallom azt, amit a nappal fénye elnyom. De akkor, azt ott le kell írni. Ezért többnyire mindig van nálam toll és füzet. Azokkal a kivételekkel, amikor gyarló és szétszórt vagyok, és az elfelejtett eszközök hiánya miatt került már feljegyzés kölcsönkért szemceruzával szalvétára, vagy jobb híján telefonba. De azért régimódi vagyok, és ragaszkodom a hánytatott hercehurcáktól megviselt, gyúrt, fűzfői manufaktúras zöld kis füzeteimhez. Ebbe írok néha csak egy-egy sort vagy szópárokat, kifejezéseket, félverset, versrészletet. Ezeket majdnem minden nap, de teljes egész versek csak akkor lesznek belőlük, amikor nekiveselkedem, és összerendezem őket. Ez az, ami nálam sokáig tart. Nagyon nehezen mondom rá, hogy kész, mehet. Ülök a verseken, ők is ülnek rajtam, csiszolgom, megtoldom vagy vékonyítom soraikat, lassan kapnak áldást a végszóra. Ezért úgy fogalmaznám meg, hogy töredékekben termékeny, egész verseket vontatottan megfontoló költő vagyok még.

– Van e már köteted? Ha még nincs, szeretnéd-e ha könyvlapba bújnának alkotásaid?

– Önálló kötetem még nincs, eddig először nyomtatásban a *Kortárs Hangon* című antológiában jelent meg két versem, a kötet nemzetközi irodalmi pályázatának egyik díjazottjaként, 2011-ben. Nagy megtiszteltetés és öröm nekem, hogy azóta az *Agria* folyóiratban is már többször szerepelhetek az írásaim. Az önálló kötetre azonban eddig még nem éreztem elég jónak, eléggé késznek a verseket, és őszintén, önmagamat sem igazán. Ha saját magamról, a műveimről van szó, nagyon kritikus és szörszálhasogató tudok lenni, és bár ismert Salvador Dalínak az az egyébként találó mondása, hogy “ne félj a tökéletességtől, úgysem éred el soha”, úgy gondolom ennek tudatában, mégsem lehet lentebb adni, és annál inkább muszáj a tökéleteset megcélozni, hogy legalább a végén egy erős jó kijöhessen a dologból. Csak mostanában, főként Kődöböcz Gábor tanár úr és Csatáné Bartha Irénke hozzáértő, kedves és biztató bátorításaira kezd tetet öltetni egy önálló kötet lehetősége. Ezért a versek összegyűjtögetése, rendezgetése, alakítgatása már folyamatban van, és az illusztrációkra is van egy-két kósza elképzelésem, amit magam szeretnék majd megvalósítani. Nagy mankó és támogatás nekem, amit magamban csak úgy hívok, hogy *Agria-szűrő*, azaz, amelyik vers bekerülhet, megjelenhet ebben – az irodalmi körökben már méltán elismert, nagy tapasztalattal rendelkező szerkesztők által igényesen összeállított – folyóiratban, akkor arról már jobban el merem hinni, hogy egy saját kötetbe is beleillik, vagyis az én meghatározásomban: önállókötet-kompatibilis.

– Zítám, te még oly fiatal vagy. Milyen álmaid vannak az elkövetkezendő esztendőkre? Természetesen itt nemcsak az alkotásra gondolsz, hanem mint magánember is. Szerelem, család?

– Emberileg nagyon tudom tisztelni és csodálni azokat, akik alkotó létükre családosak, becsülöm, hogy két életnyi képességgel bírnak. Magamat sosem tudtam így elképzelni, mint ahogy minden ember a tudatában rendelkezik a dolgok azon kánonjával, amit meg akar élni a létezésben, az enyéméből a családalapítás képe mindig is hiányzott. Magánemberként szívesen kötök új és intenzív, de viszonylag rövid szerelmi ismeretségeket, szűkre szabottságuk biztonságában tudok csak teljességgel funkcionálni. De a tartós kapcsolatokhoz szükséges folyamatos bátorságból, odaadásból, gondoskodásból, figyelemből, alkalmazkodásból és hétköznapiságból viszont kevés van meg bennem, nehezen kerülök közel, és inkább a mindent szépen meg tartó távolságába helyezkedem. Művészként mindent hol magasan, hol mélyen élek meg, az élményeket és az ihleteket begyűjtve gyakran vonulok a remete alkotó magányába, amely során érzékeny, már-már önző vagyok az időmre, ezért úgy érzem, csapongó szabálytalanságaimba mást hagyni hosszútávon bekapcsolódni nem volna tisztességes.

– **Mit üzensz a kortársaidnak, akik hasonló gondokkal, de hittel és reménnyel élnek mindennapjaikat?**

– Jó, ha úgy járunk a világban, mint a folyton fotóznánk az elménkkel. Észrevéve a részeket, montázsukból összeillesztve az egészet, az egészünket. Eltárolni, elvehetetlenül magunkban hordozni a legapróbb dolgok tudatfotóit, okozzanak azok örömet vagy akár fájdalmat, egyiket se felejtsük el tisztelni. Valami negatívja, elég idővel, végül pozitív képet hív majd elő. Ezekhez kívánok mindenkinek sok kitartást és erőt, az alkotóknak pedig csodaművek létrehozását!

– **Nagyon szépen köszönöm, hogy közreadhattam ezt a beszélgetést. Kívánok számodra minden szépet és jót. Válgon valóra minden álmod és vágyad! Remélem, hogy jövőre megint átbeszélgetünk egy éjszakát. Az én Istenem vigyázzon rád.**